

Lovforslag nr. L 33. Fremsat den 6. februar 1984 af finansministeren

Forslag

til

Lov om optagelse af statslån i udlandet

§ 1. Finansministeren bemyndiges til at optage lån i udlandet til et samlet beløb svarende til 12 mia kr.

§ 2. Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Ved lov nr. 619 af 8. december 1982 fik finansministeren bemyndigelse til at optage lån i udlandet til et samlet beløb på 15 mia kr., samt bemyndigelse til optagelse af lån i udlandet til at betale afdrag, der forfalder 1. januar 1983 eller senere.

Lånebemyndigelsen nedskrives, efterhånden som finansministeren indgår aftale om optagelse af nye statslån i udlandet. Ved nedskrivning benyttes Danmarks Nationalbanks kurser på underskrivelsesdagen. Dette gælder dog fra og med den 25. februar 1983 underskrevne kredit (jfr. aktstykke 271 af 21. april 1983) ikke de kreditter, for hvilke der er fastsat en trækningsperiode. Her finder nedskrivningen i lånebemyndigelsen først sted, efterhånden som kreditterne hjemtages, og her benyttes

Danmarks Nationalbanks kurser på hjemtagelsesdagen.

Når der forfalder afdrag eller sker førtidige indfrielse på statslån i udlandet, forøges lånebemyndigelsen under benyttelse af forfaldsdags- eller, ved førtidige indfrielse, betalingsdagskurser.

Finansudvalget underrettes efterfølgende om indgåede aftaler om optagelse af udenlandske statslån og får samtidig underretning om størrelsen af restbemyndigelsen.

I bemærkningerne til det seneste lovforslag om udenlandsk låntagning blev der redegjort for optagelsen af lån til og med august 1982.

Der er i perioden 1. september 1982 til 31. december 1983 optaget følgende udenlandske statslån:

Tabel 1.

Mio kr.	Hovedstol	Underskrivelsesdato	Restbemyndigelse
Lov nr. 21 af 29. januar 1982, saldo pr. 31. august 1982			361
<i>November 1982</i>			
12,65% EIB-lån 1982-97	56	9/11-82	305
<i>December 1982</i>			
Lov nr. 619 af 8. december 1982	15.000		15.305
11,45% EIB-lån 1982-97	350	14/12-82	14.955
8,15% EIB-lån 1982-97	400	14/12-82	14.555
Variabel rente, 250 mio \$ 1982-90	2.156	14/12-82	12.399
<i>Januar 1983</i>			
9% 200 mio DM 1983-93	706	6/1-83	11.693
8 3/4% 50 mio DM 1983-88	176	13/1-83	11.517
Afdrag	15		11.532
<i>Februar 1983</i>			
8,3% 15 mia Yen 1983-93	544	4/2-83	10.988
Variabel rente, 10 mia Yen 1983-93	364	15/2-83	10.624
5 3/4% 150 mio S.frs. 1983-89	638	16/2-83	9.986
Afdrag	686		10.672
<i>Marts 1983</i>			
9 1/4% EIB-lån 1983-93	50	22/3-83	10.622

Afdrag.....	900		11.522
<i>April 1983</i>			
7 3/4% 100 mio DM 1983-88	355	20/4-83	11.167
8% 100 mio DM 1983/93	355	20/4-83	10.812
Variabel rente, 150 mio \$, 1983-90	1.309	20/4-83	9.503
Afdrag.....	158		9.661
<i>Maj 1983</i>			
Afdrag.....	1.082		10.743
<i>Juni 1983</i>			
6 3/8% 100 mio S.frs. 1983-91	429	15/6-83	10.314
Afdrag.....	1.920		12.234
<i>Juli 1983</i>			
8 1/2% 200 mio DM 1983-90	717	12/7-83	11.517
Afdrag.....	665		12.182
<i>August 1983</i>			
8,7% 10 mia Yen 1983-93	394	1/8-83	11.788
Variabel rente, 50 mio \$, 1983-90	488	10/8-83	11.300
Afdrag.....	197		11.497
<i>September 1983</i>			
8,5% EIB-lån 1983-98	67	13/9-83	11.430
Afdrag.....	743		12.173
<i>Oktober 1983</i>			
Variabel rente, 500 mio \$, 1983-90	4.680	6/10-83	7.493
Afdrag.....	91		7.584
<i>November 1983</i>			
Variabel rente, 100 mio £, 1983-98	1.430	9/11-83	6.154
11,9% 50 mio \$, 1983-90	486	23/11-83	5.668
Afdrag.....	344		6.012
<i>December 1983</i>			
12 1/4% 100 mio \$, 1983-93	986	5/12-83	5.026
11 1/2% 100 mio \$, 1983-93	986	5/12-83	4.040
Variabel rente, 150 mio \$, 1983-90	1.502	14/12-83	2.538
Afdrag.....	5.568		8.106

Udover den i tabellen anførte låntagning har finansministeriet i den pågældende periode indgået aftale om 2 variabelt forrentede kreditter, som endnu ikke er hjemtaget. Den 25. februar 1983 blev der indgået aftale om en kredit på 1,3 mia \$. Lånet kan trækkes helt eller delvis indtil 25. februar 1986 og løber indtil 1990. Endvidere har finansministeriet den 30. august 1983 indgået aftale om en variabelt forrentet kredit på 270 mio \$, der kan trækkes indtil 30. august 1986. Staten råder således over utrukne kreditter på i alt 1.570 mio \$ (ca. 16 mia kr.).

I tabel 2 er anført udviklingen i statens utrukne kreditter. Træk på tidligere aftalte variabelt forrentede bankkreditter har i den pågældende periode

udgjort en væsentlig del af hjemtagningen af lån. Disse træk er ikke anført i tabel 1, da kreditbeløbene i overensstemmelse med daværende praksis er blevet fratrukket lånebemyndigelsen på underskriftstidspunktet og derfor ikke påvirker bemyndigelsens størrelse på træktidspunktet.

Statens hjemtagelse af lån udlandet udgjorde i 1982 i alt 23,4 mia kr. sammenholdt med omkring 7,5 mia kr. i hvert af de to foregående år. Udviklingen afspejlede i betydeligt omfang den valutari-ske uro, som prægede dele af 1982. Hjemtagelserne udgjorde alene i den sidste trediedel af 1982 omkring 17 mia kr. I 1983 har hjemtagelsen af lån udgjort 23,2 mia kr., og den statslige udlandsgæld

pr. 31. december 1983 beløber sig til 102,5 mia kr. omregnet ved ultimo 1983 valutakurser.

Tabel 2. Udviklingen i statens utrukne kreditter, mio US \$.

	Aftalt (+) Trukket (+)	Reserver
31/8 1982		2.200
10/9 1982	÷ 200	2.000
14/9 1982	÷ 250	1.750
17/9 1982	÷ 300	1.450
18/10 1982	÷ 400	1.050
31/12 1982	÷ 400	650
25/2 1983	+ 1.300	1.950
21/3 1983	÷ 650	1.300
30/8 1983	+ 270	1.570

Andre offentlige låntagere har i perioden 1. september – 31. december 1982 hjemtaget lån svarende til 4,0 mia kr. I 1983 har disse låntagere hjemtaget udlånslån svarende til 9,1 mia kr. Af dette beløb har hypotekbanken hjemtaget i alt 5,4 mia kr., mens DONG-koncernens nettolåntagning udgør 2,2 mia kr. Kommuner, elværker, telefonselskaber m.v. har hjemtaget 1,5 mia kr. For 1984 forventes andre offentlige enheders samlede låntagning i udlandet at blive ca. 8 mia kr., dvs. noget mindre end i 1983.

Den private sektor har i perioden siden 31. august 1982 som helhed haft en nettokapitaleksport, hvilket har nødvendiggjort en offentlig låntagning af betydeligt større omfang end tidligere. En årsag til den private nettokapitaleksport i 1982 og dele af 1983 er, at optagelsen af nye finanslån er faldet markant, antagelig som følge af nedgangen i den private sektors finansieringsbehov i forbindelse med erhvervsinvesteringer. Medvirkende til udviklingen i de private kapitalbevægelser har desuden været mulighederne for indenlandsk låntagning på rentelette vilkår samt den periodiske betydelige valutariske uro. Samtidig er afdragene på finanslån optaget i de foregående år steget betydeligt som følge af en stigning i de ordinære afdrag og i de ekstraordinære afdrag i forbindelse med konkurser og ophør af virksomheder.

Perioder med uro omkring den danske krone kan påvirke de private kapitalbevægelser betydeligt. Bl.a. gælder dette danske virksomheders mellemværender med udenlandske leverandører og aftagere m.v.

Den samlede private nettokapitaleksport udgjorde i 2. halvår 1982 4,2 mia kr. og i de første 3

kvartaler af 1983 ialt ÷ 0,5 mia kr., beløb som størrelsesmæssigt skulle kunne opfanges af tilsvarende udsving i offentlig låntagning eller i valuta-beholdning. Nettokapitaleksporten fordeler sig imidlertid ikke jævnt over perioden. Således var der i 3. kvartal 1982 og 1. kvartal 1983 en betydelig kapitaleksport, mens der i 2. kvartal 1983 var en nettokapitalimport. Disse kraftige skift i de private kapitalbevægelser stiller krav om et valutarisk beredskab, og staten har (jfr. tabel 2) indenfor korte perioder hjemtaget store beløb af de utrukne kreditter.

Tabel 4. Betalinger vedrørende statens udenlandske gæld. Mio kr.

	Rente	Afdrag	Samlet ydelse
1984	10.005,5	11.938,6	21.944,1
1985	8.920,1	10.701,2	19.621,3
1986	7.652,4	12.688,2	20.340,6
1987	6.401,1	13.655,7	20.056,8
1988	5.027,6	15.496,0	20.523,6
1989	3.408,4	8.419,6	11.828,0
1990	2.527,1	16.942,3	19.469,4
1991	1.149,9	2.325,9	3.475,8
1992	916,1	3.539,7	4.455,8
1993	633,4	2.287,5	2.920,9
1994	420,5	699,7	1.120,2
1995	377,6	289,3	666,9

Ann.: Renter og afdrag er beregnet af den udestående gæld pr. 31/12-1983 (102,5 mia kr.). Valutakurser pr. 30/12 1983 er benyttet. Aftalte førtidige indfrielse er indarbejdet i tabellen. For variabelt forrentede lån er anvendt en sats på 10,9 pct. svarende til den faktiske gennemsnitlige rente ultimo 1983.

Ved optagelse af lån i udlandet gælder – jfr. den seneste lånebemyndigelseslov – at finansministeren ud over nettobemyndigelsen, som er anført i § 1, er bemyndiget til at optage lån i udlandet svarende til afdrag på statens udenlandske gæld.

I 1983 er der betalt afdrag på ialt 12.369 mio kr. og optaget lån svarende til 16.662 mio kr. således at bemyndigelsen er blevet nedskrevet med 4.293 mio kr. og herefter andrager 8.106 mio ultimo året. Underskuddet på betalingsbalancens løbende poster, som i 1983 forventes at ville beløbe sig til knap 11 mia kr., skønnes at blive lidt større i 1984. Der vil derfor antagelig være behov for en statslig bruttolåntagning på omkring 15–16 mia kr., blandt andet på grund af en betydelig vækst i afdragene på den udenlandske statsgæld. I 1984 er de forventede afdrag på den statslige udlandsgæld beregnet til 14,4 mia kr. Heri er inkluderet de planlagte

indfrielse af lån optaget på tidspunkter, hvor lånebetingelserne var dårligere end nu.

Lægges de forventede afdrag til restbemyndigelsen under den eksisterende lov fås et samlet rådighedsbeløb på ca. 22 1/2 mia kr., der kan stilles over for det forventede lånebehov på 15 1/2 mia kr. Umiddelbart synes der altså ikke at være behov for ekstra lånebemyndigelse.

De anførte overslag er imidlertid præget af en betydelig usikkerhed, dels med hensyn til størrelsen af underskuddet på betalingsbalancens løbende poster og specielt med hensyn til udviklingen i de private kapitalbevægelser. Man har som en beregningsforudsætning antaget, at disse bevægelser nogenlunde vil balancere, når bortses fra Eksportfinansieringsfonden, der forventes at ville få en nettokapitalimport på 1,7 mia kr. i 1984. De seneste års erfaringer viser, at omfanget af den private sektors mellemværende med udlandet og

de meget hurtige skift fra kapitalimport til kapitaletport kan skabe behov for væsentlig større statslig kapitalimport end forudsat, og gør det ønskeligt, at staten råder over en reserve af utrukne kreditter af et betydeligt omfang. I øjeblikket andrager denne reserve 16 mia kr., mens der af lånebemyndigelsen kun reterer 8,1 mia kr., således at hele reserven ikke er til umiddelbar rådighed.

En forøgelse af lånebemyndigelsen vil desuden skabe en fleksibilitet, som kan være nødvendig for at udnytte muligheden for omstrukturering af statens udenlandske gæld. Som et led i en sådan omstrukturering er der i 1983 optaget lån i udlandet, som tænkes anvendt til førtidig indfrielse af ældre, dyrere lån. Ved disse operationer kan der ikke opnås samtidighed mellem træk på bemyndigelsen og forøgelse som følge af afdrag.

En forøgelse af den udenlandske lånebemyndigelse på 12 mia kr. findes på denne baggrund ønskelig.